

31 МАЙ- СВЕТОВЕН ДЕН БЕЗ ТЮТЮНОПУШЕНЕ

„Отглеждайте храни, а не тютюн!“

Всяка година на 31 май СЗО отбелязва Световен ден без тютюнопушене. Кампанията е насочена за повишаване на осведомеността, относно вредните въздействия и последиците от употребата на тютюн и излагането на вторичен дим, както и насоки за отказване от тютюнопушенето.

Съгласно публикуваната информация от Световната здравна организация мотото на тематичния ден за 2023 г. е: „Отглеждайте храни, а не тютюн!“.

Поставената от СЗО на инициативата е да се повиши осведомеността, относно алтернативното производство на култури и възможностите за маркетинг на тютюнопроизводителите, да ги насърчи да отглеждат устойчиви земеделски култури, свързани с изхранване на населението по света.

Отглеждането и производството на тютюн изостря продоволствената несигурност.

Нарастващата продоволствена криза се движи от конфликти и войни, климатични сътресения, икономически и социални последици от пандемията COVID-19. Структурни причини като избора на култура също оказват влияние, а поглед върху отглеждането на тютюн разкрива как то допринася за повишената продоволствена несигурност:

- По целия свят около 3,5 милиона хектара земя се преобразуват за отглеждане на тютюн всяка година.

Отглеждането на тютюн също допринася за обезлесяването на 200 000 хектара годишно.

- Отглеждането на тютюн е ресурсоемко и изисква тежка употреба на пестициди и торове, които допринасят за деградацията на почвата.

- Земята, използвана за отглеждане на тютюн, има по-малък капацитет за отглеждане на други хранителни култури, тъй като тютюнът намалява плодородието на почвата.

- В сравнение с други селскостопански дейности като отглеждане на царевица и дори паша на добитък, отглеждането на тютюн има много по-разрушително въздействие върху екосистемите, тъй като земеделските площи с тютюн са по-склонни към запустяване.

Всички печалби, които могат да бъдат получени от тютюна, като пазарна култура, може да не компенсират щетите, нанесени на устойчивото производство на храни в страните с ниски и средни доходи.

На този фон има спешна необходимост от предприемане на законови мерки за намаляване на отглеждането на тютюн и подпомагане на фермерите да преминават към производството на алтернативни хранителни култури.

Подпомагане на създаването на алтернативни средства за препитание.

Тютюневата индустрия често се рекламира, като защитник на поминъка на тютюнопроизводителите. Това е много далеч от истината. Интензивното боравене с инсектициди и токсични химикали по време на отглеждането на тютюн допринася за това много фермери и техните семейства да страдат от лошо здраве. Освен това несправедливите договорни споразумения с тютюневите компании държат фермерите в бедност, а детският труд, който често е вплетен в отглеждането на тютюн, пречи на правото на образование и е нарушение на човешките права.

Девет от 10-те най-големи производители на тютюн са страни с ниски и средни доходи, а 4 от тях са определени като страни с ниски доходи и дефицит на храни. Земята, използвана за отглеждане на тютюн, може да се използва по-ефективно за постигане на цел 2 за устойчиво развитие на ООН и нулев глад.

Кампанията 2023 WNTD призовава правителствата и политиците да засилят законодателството, да разработят подходящи политики и стратегии и да дадат възможност на пазарните условия за тютюнопроизводителите да се насочат към отглеждане на хранителни култури, които биха осигурили на тях и техните семейства по-добър живот. Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна предлага конкретни принципи и варианти на политиката за насърчаване на икономически жизнеспособни алтернативи за работниците, производителите на тютюн и индивидуалните продавачи (описани в член 17) и за подобряване на защитата на околната среда и здравето на хората (член 18). Прилагането на тези разпоредби трябва да бъде засилено в държавите..

В световен мащаб всяка година загиват над 8 милиона души, засегнати пряко или косвено от тютюна. Повече от 7 милиона от тях умират от директна употреба, а почти милион и двеста хиляди непушачи – от вдишването на вторичен тютюнев дим. 65 000 от тези, които умират от болести, свързани с вдишването на вторичен тютюнев дим са деца.

Повече информация на: <https://www.who.int/campaigns/world-no-tobacco-day/2023>

Данните от Националния център по обществено здраве и анализи, включени в доклада от Националното проучване на факторите на риска за здравето на населението на Р. България, 2020 г. посочват, че 39.4% от възрастното население употребява тютюн, като дялът на мъжете е по-висок от жените, съответно 40.5% на 38.7%. Най-висок е дялът на ежедневните пушачи - мъже във възрастовата група 45-54 г. (49.0%). Остава без промяна фактът, че 14.3% от анкетираните са започнали да пушат на 10-15-годишна възраст.

Основната част от анкетираните пушачи употребяват бездимни тютюневи изделия, наргиле и електронни цигари в къщи (44.7%), като дялът им нараства няколко пъти с възрастта. В заведенията 36.5% от анкетираните употребяват тютюневите продукти. Най-

висок дял на пушещите бездимни тютюневи изделия е във възрастта 20-35г. Около 2/3 от пушачите (67.1%) подкрепят тоталната забрана за пушене на обществени места. На пасивно пушене в дома си са изложени 53.7% от анкетираните.

На Световния ден без тютюнопушене *Министерство на здравеопазването в партньорство с Министерството на образованието и науката, Министерството на културата, Министерството на младежта и спорта, Министерството на околната среда и водите, Държавната агенция за закрила на детето, Регионалния офис на Световната здравна организация в България и Българския младежки Червен кръст* ще

обявят (на интернет страниците си) резултатите от първа фаза на XV-то издание на Националния ученически конкурс „Посланици на здравето“.

Националният ученически конкурс „Посланици на здравето“ се провежда в подкрепа на здравословния начин на живот на младите хора. Целта на Конкурса е превенцията на поведенческите и рискови за здравето фактори, свързани с нездравословното хранене, ниската физическа активност, злоупотребата с алкохол и тютюнопушенето.

На 31.05.2023 г. на произволно избрани обществени места, както и в РЗИ-Бургас през целия ден ще се предоставят услугите на Кабинета за консултиране и отказване от тютюнопушенето-методи и начини на отказване и спирометрично измерване на активните и пасивни пушачи с апарат, чрез издишан въздух за остатъчни количества въглероден оксид в белия дроб и процента на карбоксиемоглобин в кръвта, определяне на степен на никотинова зависимост с тест на Фагерстрьом. През целия месец май и юни тези кампании ще продължат.

!!! Министерство на здравеопазването напомня, че всеки пушач може да се консултира **безплатно**, как да откаже тютюнопушенето, през цялата година. Това може да стане в някой от 28-те кабинета за консултиране и отказване от тютюнопушенето (ККОТ) в регионалните здравни инспекции в областните градове. Повече информация може да получите на Националната телефонна линия за отказ от тютюнопушенето **0700 10 323**.